

Το γραφτό έλεγε πως θα ενωθούμε με την Ελλάδα, γιατί Ελλάς θα πει...έλα

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Πλησιάζει η εθνική επέτειος, το αθάνατο Εικοσιένα. Οι απόγονοι των γενοκτόνων μας Τούρκων, ονειροφαντάζονται μεγαλεία. Καλό είναι να θυμόμαστε τα πάθη των προγόνων μας, για να ξέρουμε με ποιους γειτονεύουμε και γιατί οι ηρωικοί ραγιάδες τραγουδούσαν το εξής...ρατσιστικό όπως θα έλεγε ένας υμνητής του πολύχρωμου-παρδαλού σχολείου: " Τούρκος μη μείνει στο Μοριά, μηδέ στον κόσμο όλο".

Έχω στην βιβλιοθήκη μου ένα πολύ παλιό περιοδικό με τίτλο «ΓΝΩΣΕΙΣ». Το τρίτο τεύχος του είναι αφιερωμένο στην Επανάσταση του '21. Γράφουν σ' αυτό πνευματικά αναστήματα όπως οι: Κόντογλου, Καραντώνης, Περάνθης, Χάρης, Λάπας, Αγγελομάτης, Μυριβήλης και άλλοι σημαντικοί. Ξεσηκώνω από το αφιέρωμα ένα κείμενο του Σταύρου Μάνεση, συντάκτη, τότε, του «Ιστορικού Λεξικού της Ελληνικής Γλώσσας της Ακαδημίας Αθηνών». (Του οποίου, η συγγραφή, δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Στην Ελλάδα τα πράγματα πηγαίνουν «σπρωχνόμενα», έλεγε χαρακτηριστικά ο υπασπιστής του Κολοκοτρώνη, Φωτάκος). Ο τίτλος του άρθρου είναι «Μακεδονικές Ημέρες». Ο συγγραφέας γύριζε τότε την Μακεδονία με σκοπό να διασώσει λέξεις, τοπικά ιδιώματα, ώστε να πλουτίσει μ' αυτές το Λεξικό.

Όπως γράφει: «Τα καλοκαίρια του 1952, '52, '53 και '55 είχα την εξαιρετική τύχη και τιμή να μου ανατεθεί από ένα σωματείο με λαμπρή επιστημονική δράση, την εν

Αθήναις Γλωσσικήν Εταιρείαν, η μελέτη του γλωσσικού ιδιώματος της περιοχής Γράμμου, με επιτόπιο μετάβασή μου. Με βασικό μεταφορικό μέσο το μουλάρι, γύρισα πενήντα χωριά, κωμοπόλεις και πόλεις του δυτικού μέρους των νομών Καστοριάς και Κοζάνης σκαρφαλωμένα πάνω στις κορφές και τις πλαγιές του Γράμμου και της Πίνδου. Έτσι, είχα την ευκαιρία και την άνεση να γνωρίσω τους ανθρώπους και τη ζωή τους με τις χαρές και τις λύπες, τις αγωνίες και τις ελπίδες τους».

Σεργιανάει τα χωριά ο γλωσσολόγος και συζητά κυρίως με υπερήλικους ανθρώπους που είχαν ζήσει την Τουρκοκρατία στα μέρη εκείνα. (Μόλις 40 χρόνια είχαν περάσει από το 1912-13, που ο στρατός μας απελευθέρωσε την Μακεδονία). Οι μαρτυρίες (και τα μαρτύρια) των γερόντων Μακεδόνων είναι εξαιρετικά αποκαλυπτικές.

Διαβάζω: «Ο σεβασμός στην εκκλησία έχει παλαιά παράδοση σ' αυτούς τους τόπους κι είναι σαν μια πράξη ευγνωμοσύνης για την συμπαράσταση τους στον αγώνα. “Εδώ διάβασα”, μου δήλωσε με περηφάνια ο ογδοντάρης πρόεδρος του χωριού Αγιά - Σωτήρα, Δημήτρης Ζηκόπουλος, δείχνοντάς μου τον νάρθηκα της Αγιά - Παρασκευής, μιας εκκλησιάς διακοσίων χρόνων, θέλοντας να μου πει ότι εκεί έμαθε τα γράμματα που ξέρει. Και συνέχισε: “Οι Τούρκοι δεν μας άφηναν να μαθαίνωμε γράμματα κι ερχόμασταν σε τούτο το κρυφό σχολειό. Το μόνο που δεν τους πολυένοιαζε ήταν να διαβάζωμε το χτωήχι και το ψαλτήρι, για να μην παίρνουν τα μυαλά μας αέρα με τ' άλλα διαβάσματα. Θυμάμαι με τι χαρά και με τι τρομάρα οικονόμησε τω καιρώ εκείνω ο παππούλης που μας διάβαζε - άγιο το χώμα που τον σκεπάζει- μια Ιλιάδα του Ομήρου. Σαν τελειώναμε την ανάγνωση, την παράχωνε κάτω από την πλάκα που βλέπεις εδωγιά».

Νομίζω ότι το κείμενο, η διήγηση του ογδοντάρη γεροπροέδρου είναι από τις λίγες μαρτυρίες, που αποδεικνύουν την ύπαρξη αυτού που αρνείται η αφελληνισμένη διανόησις και τα απολειψάδια της ιστοριογραφικής τσαρλατανιάς που λυμαίνονται τα πανεπιστήμια: το Κρυφό Σχολειό.

Έτερη διήγηση, ηλικιωμένου αγροφύλακα από το χωριό Νόστιμο. Εξιστορεί επιγραμματικά τη ζωή της σκλαβιάς, την «θαυμαστή τάξη», όπως έλεγε η “συνωστισμένη”, της Τουρκοκρατίας: «Τι τρόμους και τι καρδιοχτύπια περάσαμε με τους Τούρκους και τους Αρβανιτάδες, που διαφέντευαν τα μέρη ετούτα κάναν καιρό. Οι πρώτοι με το χαράτσι και το γιαταγάκι τους, οι δεύτεροι με τα κούρσα και το πλιάτσικο. Ανέβαινε ο Αγάς, κατέβαινε ο λιάπης απ' τα βουνά του, έμπαιναν στα σπίτια μας:

- Βάλε μου να φάω, γκιαούρ!

Τι να κάνεις, τούψηνες ό,τι καλύτερο είχες, για να τον μαλακώσεις: καμμιά κότα, αυγά• έσφαζες κανένα αρνί, τούδινες παχύ τυρί, τούφτιανες και την καλύτερη πίτα στη γάστρα να περιδρομιάσει. Δώσε μου κι άσπρα (= χρήματα) για τον κόπο πούκαμα νάρθω στο ρημάδι σου και για τα δόντια μου που χάλασα με τα παλιόφαγά σου, μούγκριζε στο τέλος μουδιασμένος από το φαί ο ληστής. Μπορούσες να του πεις όχι; Τούδινες κι άσπρα... Τι να πρωτοθυμηθείς! Αν τον απαντούσες στο δρόμο, έπρεπε να του κάνεις μετάνοια του Τούρκου, να κατέβης απ' το ζώο ν' ανέβη αυτός. Τα ρούχα σου να μην είναι καινούργια και το φέσι σου νάναι τρύπιο και πλαγιαστό. Αν τόβλεπε ορθό, σήκωσες κεφάλι, Γιουνάν, σούλεγε, και στο έκοβε! Οι κοπέλες έβαζαν τα πιο παλιά τους φουστάνια και κουκουλώνονταν και καταχώνουνταν να μην τις δει το μάτι το πόρνο... πώς ζήσαμεν ένας Θεός το ξέρει, ώσπου νάρθει το ελληνικό».

(Αναφέρει η Πηνελόπη Δέλτα στα «Μυστικά του Βάλτου» πως όταν ο ήρωας καπετάν Άγρας πήγε σε τουρκοσκλαβωμένο χωριό της Μακεδονίας, οι κάτοικοι τον εκλιπαρούσαν να μην βαδίζει καμαρωτός, γιατί θα προδοθεί από την περπατησιά του. Έπρεπε να βαδίζει σκυφτός).

Παρενθέτω στο σημείο αυτό και μια άλλη μαρτυρία, που περιγράφει τα ανήκουστα δεινά που βίωσε ο λαός μας κατά την περίοδο της αιχμαλωσίας στους Αγαρηνούς. Περιέχεται στο βιβλίο «το Εικοσιένα», έκδοση της Ακαδημίας Αθηνών. Στο βιβλίο καταγράφονται οι πανηγυρικοί λόγοι των Ακαδημαϊκών. Τον Μάρτιο του 1967, ομιλητής είναι ο Σπ. Μαρινάτος. Παραθέτει άδεια ταφής χριστιανού, την οποία έδιναν οι Τούρκοι:

«Συ ο παπάς, του οποίου το μεν ένδυμα είναι μαύρον ως πίσσα, το δε πρόσωπον ως του σατανά, συ ο ιερέυς των μιαρών, συ ο έλκων την καταγωγήν από τον άπιστον Ιησούν, διατάσσεσαι: Τον εις το έθνος σου ανήκοντα άπιστον Γρηγόριον, ο οποίος εψόφησε σήμερα αν και την μεν ψυχήν του παρέδωκεν εις τον σατανάν, το δε βρωμερόν πτώμα του δεν το δέχεται το χώμα, έξω και μακράν της πόλεως ανοίξατε λάκκον και διά λακτισμάτων ρίψατε αυτόν εντός τούτου». (σελ. 774).

Το κείμενο αποτελεί μνημείο και αδιαφιλονίκητη απόδειξη της αρμονικής, έως έρωτος, συνοίκησης σκλάβων και δυναστών. Ακόμη και οι νεκροί διαπομπεύονταν. Επανέρχομαι στα ιερά χώματα της Μακεδονίας, στην οποία, πριν αυτοεφευρηθούν οι Σκοπιανοί, δοκίμασαν οι Έλληνες τα πάθη του Χριστού. Γράφει ο Φιλήμων στο «Δοκίμιον της Ελληνικής Επαναστάσεως».

«Όπου η βαρβαρότης των Τούρκων ήτο παχυτέρα, εκεί η κατά των χριστιανών

τυραννία ήτο τραχυτέρα. Τοιούτοι ήσαν οι χονδροί και ημιάγριοι Τούρκοι της Μακεδονίας. Ενώπιον δε αυτών και αυτοί έτι οι Τούρκοι της Κρήτης, οι τόσον διαβόητοι επί φυσική κακουργία και κακεντρεχεία, εθεωρούντο εξηυγενισμένοι...Ούτω τα παθήματα των Ελλήνων της Μακεδονίας καταντώσιν απεριγράπτα και δύσληπτα, ως υπερβαίνοντα πάσαν ανθρωπίνην κακίαν και πάσαν υπομονήν ανθρώπου. Εν τω τόπω αυτώ αι πολυειδείς καταδυναστεύσεις και αι ατελεύτητοι απαιτήσεις, αι αυθαίρετοι ιδιοποιήσεις των κτημάτων, οι φόνοι και επί πάσιν αι αρπαγαί και αι βίαι απαγωγαί νεανίδων και νέων, υπερείχον απολύτως». (τομ. 3, σελ. 144).

Και κλείνω με τον επίλογο του κειμένου του Στ. Μάνεση, που ίσως, συνεχίζει το κείμενο του Φιλήμονα: «Πόσο ακλόνητη ήταν η πεποίθηση των Μακεδόνων πως κάποια μέρα θάρθει το ελληνικό, φαίνεται κι από την αφελή διαβεβαίωση ενός γέρου εκατοχρονίτη, του Δημήτρη Σιμόπουλου, από το Τσοτύλι: Δεν μπορούσαμεν, μου είπε, να ζήσωμε σκλάβοι σε ξένα χέρια απ' άπειρον• το γραφτό έλεγε πως θα ενωθούμε με την Ελλάδα, γιατί Ελλάς θα πει...έλα».

Δεν βρήκα ωραιότερη ετυμολογική ερμηνεία του εθνικού μας ονόματος...

Δημήτρης Νατσιός

δάσκαλος-Κιλκίς

Πηγή: antibaro.gr